

МІНІСТЕРСТВО У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ, ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ УКРАЇНИ

провулок Музейний, 12, м. Київ, 01001, тел. 0(44)281-08-50, тел./факс 0(44)281-08-57
E-mail: control@mva.gov.ua Web: <http://www.mva.gov.ua> Код ЄДРПОУ 42657144

№ _____ На № _____ від _____

Народному депутату України

Клименко Юлії Леонідівні

Шановна пані Юліє Леонідівно!

Міністерством у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (далі – Мінветеранів) опрацьовано Ваш депутатський запит від 06.02.2020 № 210-24 (далі – депутатський запит), який надійшов листом Першого заступника Голови Верховної Ради від 21.02.2020 № 11/10-191, та надається наявна інформація щодо наведених у запиті питань в межах компетенції Мінветеранів.

Щодо методики обрахунку та категоризації збитків від збройної агресії Російської Федерації, яка використовується посадовими особами Мінветеранів

Частиною першою статті 225 Господарського кодексу України, визначено, що до складу збитків, що підлягають відшкодуванню особою, яка допустила господарське правопорушення, включаються:

- вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, визначена відповідно до вимог законодавства;
- додаткові витрати (штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів тощо), понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною;
- неодержаний прибуток (втрачена вигода), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання зобов'язання другою стороною;
- матеріальна компенсація моральної шкоди у випадках, передбачених законом.

Наразі, методика обрахунку та категоризації збитків від збройної агресії Російської Федерації не затверджена.

Водночас, інформуємо, що Міністерством юстиції України (далі – Мін'юст) листом від 05.06.2018 № 6498/11.4.1/26-18 Міністерству з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (далі – МТОТ)

надіслано проект протокольного рішення Кабінету Міністрів України «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку розрахунку збитків, пов'язаних з позбавленням права вільного користування та розпорядження майном (упущеної вигоди), що знаходиться на тимчасово окупованих територіях України» (далі – проект Методичних рекомендацій).

В процесі опрацювання проекту Методичних рекомендацій МТОТ проведено пробні розрахунки відповідних збитків, для розрахунку яких використовувався метод прогнозування на основі побудови трендових моделей економічних показників. Визначення таких показників проводилося на підставі довільно обраних даних фінансової звітності умовного підприємства про доходи та витрати не менше ніж за 5 років до початку збройної агресії Російської Федерації. Для розрахунку прогнозного показника доходу та прогнозного показника витрат було розроблено трендові математико-статистичні моделі, зокрема: лінійна, логарифмічна, поліноміальна, степенева та експоненціальна. Критерієм вибору найбільш оптимальної трендової моделі для подальших розрахунків став коефіцієнт достовірної апроксимації, який вказував на наявність кореляції з моделлю, тобто наявності (відсутності) різниці між фактичним і оціночним значенням прогнозного показника доходу/витрат.

Таким чином, було визначено умовну суму упущеної економічної вигоди за цінами базового періоду, показники якого взяті за основу розрахунку, без врахування впливу інфляції на абсолютне значення такої суми. Також, додатково була розрахована сума упущеної економічної вигоди, скоригована на показник теперішньої вартості грошей у часі.

Враховуючи вищезазначене, МТОТ листом від 03.07.2018 № 22/4.2-2700-18 проект Методичних рекомендацій було погоджено без зауважень.

Щодо грошового розміру збитків, нанесених за природні ресурси загальнодержавного та місцевого значення від збройної агресії Російської Федерації на тимчасово окупованих частинах території України

Інформація стосовно зазначеного питання в розрізі ресурсів загальнодержавного та місцевого значення в Мінветеранів наразі відсутня.

Разом з тим, інформуємо, що з метою формування пропозицій для визначення розміру збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного використання надр та природних ресурсів, Мінветеранів проведено аналіз методик розрахунку збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного використання надр та природних ресурсів, затверджених чинними нормативно-правовими актами.

Також, на основі таких методик Мінветеранів проведено пробні розрахунки збитків, заподіяних державі внаслідок незаконного використання надр та природних ресурсів на тимчасово окупованих територіях, з урахуванням наявності (або відсутності) відповідних вихідних даних (базових показників), зокрема:

- розрахунок орієнтовного щорічного розміру збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного видобутку вугілля антрацитової групи на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, відповідно до

Методики, затвердженої наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 29.08.2011 № 303. (орієнтовний розмір збитків імовірно може становити більше 25,3 млрд грн щорічно);

- розрахунок орієнтовного щорічного розміру збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного використання підземних та поверхневих водних ресурсів на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, відповідно до Методики, затвердженої наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 20.07.2009 № 389 (зі змінами). (орієнтовний розмір збитків імовірно може становити 1,7 млрд грн щорічно).

За результатами проведених розрахунків можна дійти висновку, що за умов наявності необхідної кількості базових показників (вихідних даних) вищезазначені методики можуть бути використані (або адаптовані до використання шляхом внесення відповідних змін до чинних нормативно-правових актів) при розрахунку розміру збитків, завданих державі внаслідок збройної агресії Російської Федерації та тимчасової окупації частини території України.

Щодо грошового розміру збитків майна громадян України від збройної агресії Російської Федерації, що проживали/проживають або мали майно, на тимчасово окупованих частинах території України

Відповідно до інформації, наданої Донецькою обласною військово-цивільною адміністрацією, станом на 01.01.2019 внаслідок збройного конфлікту на території Донецької області пошкоджено (зруйновано) 5 904 об'єкти житлового фонду (з них 277 – будинків комунальної форми власності, 7 – будинків ОСББ, 5 620 – будинків приватної власності).

Орієнтовна сума коштів, необхідних для відновлення зазначених об'єктів, становить 1 млрд. 771 млн. 288 тис. 500 грн.

Відповідно до інформації, наданої Луганською обласною військово-цивільною адміністрацією, станом на 01.11.2018 внаслідок збройного конфлікту на території Луганської області пошкоджено (зруйновано) 7 432 об'єкти житлового фонду (з них 545 – будинків комунальної форми власності, 6 887 – будинків приватної власності).

Розмір грошової компенсації за зруйновані або пошкоджені квартири (житлові будинки), розрахованої на підставі показників опосередкованої вартості спорудження житла у Луганській області, становить 948 млн. 770 тис. 356 грн.

Водночас, важливо зазначити, що Порядком надання та визначення розміру грошової допомоги або компенсації постраждалим від надзвичайних ситуацій, які залишилися на попередньому місці проживання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2013 р. № 947 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 623) (далі – Порядок) встановлено механізм надання та визначення розміру грошової допомоги або компенсації постраждалим від надзвичайних ситуацій, які відмовилися від евакуації, відселення та залишилися на попередньому місці проживання та/або в межах відповідного населеного пункту.

Так, відповідно до абзацу третього пункту 3 Порядку постраждалими визнаються особи, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації (таким постраждалим надається грошова компенсація).

На додаток до вищезазначеного, принагідно інформуємо про таке.

З метою застосування всіх передбачених законодавством заходів для захисту прав і свобод людини і громадянина, зокрема здійснення постійного моніторингу стану дотримання прав і свобод людини і громадянина та документування фактів порушення таких прав і свобод на тимчасово окупованих територіях України, на виконання вимог частини четвертої статті 6 Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях», постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. № 1059 утворено Міжвідомчу комісію з питань узагальнення правової позиції держави щодо відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України (далі – Комісія) та затверджено Положення про Комісію. Головою Комісії визначено Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Основними завданнями Комісії, зокрема, є:

- Забезпечення координації дій органів виконавчої влади з питань узагальнення правової позиції держави щодо відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та підготовки консолідованої претензії України до Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України;

- аналіз стану дотримання прав і свобод людини і громадянина та фактів порушень таких прав і свобод внаслідок збройної агресії та тимчасової окупації частини території України, надання пропозицій щодо вжиття заходів реагування на них;

- підготовка пропозицій щодо формування і реалізації державної політики у сфері захисту прав і свобод людини і громадянина, що порушені внаслідок збройної агресії та тимчасової окупації частини території України.

Перше засідання Комісії під головуванням Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України відбулося 01.02.2019, під час якого розглядалися наступні питання:

1. Про затвердження персонального складу Комісії;
2. Про збитки та упущену вигоду, що завдані Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації та тимчасової окупації частини території України;
3. Про міждержавні позови, подані Україною проти Російської Федерації щодо реалізації її міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію проти України;
4. Щодо порядку збору і документування фактів та доказів, що їх підтверджують з урахуванням правил та процедур доказування Європейського

суду з прав людини, Міжнародного суду ООН та Міжнародного кримінального суду;

5. Щодо порядку подачі позовів до Європейського суду з прав людини, Міжнародного суду ООН та Міжнародного кримінального суду.

За результатами зазначеного засідання Комісії були прийняті рішення щодо надання відповідних доручень центральним органам виконавчої влади. З метою інформаційного забезпечення діяльності Комісії, про стан виконання Протоколу № 1 засідання Комісії від 01.02.2019 (далі - Протокол №1) Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (далі – МТОТ) листом від 14.06.2019 № 22/12-2569-19 поінформовано Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, а також, зокрема, зазначено про неповне виконання рішень, визначених Протоколом № 1.

На теперішній час через відсутність частини інформації (первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, відомостей тощо) щодо обсягу та видів збитків, процес остаточного підрахунку завданої шкоди не завершено.

При цьому, інформація щодо вартості державного майна, яке залишилось на тимчасово окупованих територіях України, надходить від органів державної влади у фрагментованому та розрізненому вигляді, що ускладнює створення відповідної уніфікованої форми обліку.

Окремо слід зазначити, що відповідно до абзацу десятого пункту 12 Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419 (із змінами), підприємства, які з дати початку тимчасової окупації мали місцезнаходження на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, території проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, або структурні підрозділи (відокремлене майно) яких розташовані на таких територіях, проводять інвентаризацію у разі можливості безпечного та безперешкодного доступу уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, в яких відображені зобов'язання та власний капітал підприємств.

Разом з тим, на виконання рішень, визначених Протоколом № 1, МТОТ розроблено та листом від 28.08.2019 № 22/12-3431-19 надіслано всім заінтересованим органам державної влади Посібник зі збору доказів для Міжнародного кримінального суду та документування міжнародних злочинів.

З поміж іншого, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України листом від 24.01.2019 № 2402-01/3148-03 зазначалося, що станом на 01.07.2018 на тимчасово окупованих територіях України перебували 510 суб'єктів господарювання державного сектору економіки, загальна вартість активів яких станом на 01.01.2014 становила 11 млрд. 786 млн. 454 тис. 400 грн., у тому числі:

- на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: 339 суб'єктів господарювання із загальною вартістю активів 7млрд. 936млн.7тис.400 грн. (станом на 01.01.2014);

- на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя: 171 суб'єкт господарювання із загальною вартістю активів 3 млрд. 850 млн. 447 тис. грн. (станом на 01.01.2014).

Наразі, Мінветеранів проводиться робота щодо вирішення питання оптимізації та посилення ефективності процесу зі збору, відновленню та систематизації інформації щодо обсягу та видів збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії РФ та тимчасової окупації частини території України.

Разом з тим, з метою посилення складу Комісії та ефективності її роботи, враховуючи проведену оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2019 р. № 829), Мінветеранів розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 р. №1059», який погоджено із заінтересованими органами, але який наразі потребує проходження процедури повторного погодження у відповідності до § 40 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2011 р. № 1156).

З поміж іншого, важливо зазначити, що на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 31.10.2019 утворено Міжвідомчу робочу групу з вирішення проблемних питань Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, в тому числі тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, зокрема тих, що потребують обговорення та визначення спільної позиції з подальшим їх винесенням на розгляд Тристоронньої контактної групи щодо процесу мирного врегулювання ситуації в окремих районах Донецької і Луганської областей (далі – Міжвідомча робоча група).

Так, під час чергового засідання Міжвідомчої робочої групи, яке відбулося 31.10.2019 року, зокрема були розглянуті питання щодо створення Національного центру документування фактів порушень прав і свобод людини на тимчасово окупованих територіях України (далі – НЦД), який буде являти собою державну інституцію, діяльність якої спрямована на формування та утримання захищеної, актуальної та доступної для запитів бази даних про порушення прав і свобод людини на тимчасово окупованих територіях України у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України.

Основними завданнями функціонування НЦД є:

- формування доказів для позовів до міжнародних судових інституцій та інформаційних повідомлень міжнародним організаціям;
- документування фактів порушення прав і свобод на тимчасово окупованих територіях України; збір даних шляхом опитування свідків та постраждалих та за допомогою інструментів OSINT (розвідка відкритих джерел);
- формування матеріалів, узагальнень для встановлення історичної

правди, притягнення винних до відповідальності, меморіалізації трагічних подій;

- акумуляція всіх даних про порушення прав і свобод у зв'язку із збройною агресією проти України в єдиній базі даних, що включає обробку та зберігання цих даних;

- узагальнення інформації з метою її оприлюднення.

Варто зазначити, що також згідно пункту 5 доручення Прем'єр-міністра України від 06.12.2019 № 44349/0/1-19 Мін'юсту та Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства надано доручення щодо попередніх розрахунків стосовно розміру прямих збитків та втраченої вигоди внаслідок збройної агресії Російської Федерації та тимчасової окупації частини території України, а також переліку найважливіших об'єктів, розташованих на зазначених територіях, разом з інформацією про їх фінансово-господарську діяльність.

Так, Мін'юстом листом від 11.12.2019 № 46147/15562-4-19/5.1 (додається) повідомлено, що відповідно до Звіту Гільдії оцінювачів України про вартість майна і майнових прав, що є власністю держави Україна і знаходяться на території Автономної Республіки Крим (2014 рік), загальна вартість майна та майнових прав, що є власністю Держави Україна та розташовані на території Автономної Республіки Крим відповідно до списків, які подані міністерствами і відомствами України (всього 95 установ) станом на 16.03.2014 становить понад 953 307 000 (дев'ятсот п'ятдесят три мільярди триста сім мільйонів) гривень.

З них, найбільших втрат внаслідок окупації території Автономної Республіки Крим зазнали наступні галузі:

енергетика – 401 992 561 гривень;

охорона здоров'я – 248 558 942 гривень;

екологія та природні ресурси – 97 228 823 гривень;

оборона – 82 280 125 гривень;

освіта і наука – 60 309 699 гривень;

інфраструктура – 40 710 593 гривень.

При цьому, значних збитків також завдано в наслідок експропріації РФ активів фізичних та юридичних осіб на тимчасово окупованій території АР Крим та м. Севастополь.

Додаток: на 2 арк.

З повагою

**Заступник Міністра
з питань європейської інтеграції**

Олексій ІЛЛЯШЕНКО

Водох

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Прем'єр-міністру України

ГОНЧАРУКУ О.В.

**копія: Міністерство у
справах
ветеранів, тимчасово
окупованих територій та
внутрішньо переміщених
осіб України**

Шановний Олексію Валерійовичу!

На виконання пункту 5 Вашого доручення від 06.12.2019 №44349/0/1-19 щодо попередніх розрахунків стосовно розміру прямих збитків та втраченої вигоди внаслідок збройної агресії Російської Федерації та тимчасової окупації частини території України, а також переліку найважливіших об'єктів, розташованих на зазначених територіях, разом з інформацією про їх фінансово-господарську діяльність, відповідно до наявної інформації повідомляємо таке.

Відповідно до Звіту Гільдії оцінювачів України про вартість майна і майнових прав, що є власністю держави Україна і знаходяться на території Автономної Республіки Крим (2014 рік) загальна вартість майна та майнових прав, що є власністю Держави Україна та розташовані на території Автономної Республіки Крим відповідно до списків, що подані міністерствами і відомствами України (всього 95 установ) станом на 16.03.2014 становить понад **953 307 000** (Дев'ятсот п'ятдесят три мільярди триста сім мільйонів) гривень.

З них, найбільших втрат внаслідок окупації території Автономної Республіки Крим зазнали наступні галузі:

енергетика – 401 992 561 гривень;

охорона здоров'я – 248 558 942 гривень;

екологія та природні ресурси – 97 228 823 гривень

оборона – 82 280 125 гривень;

освіта і наука – 60 309 699 гривень;

інфраструктура – 40 710 593 гривень.

При цьому, значних збитків також завдано в наслідок експропріації РФ активів фізичних та юридичних осіб на тимчасово окупованій території АР Крим та м. Севастополь. Наприклад, за даними Державної виконавчої служби зведене виконавче провадження № 59036926 про стягнення грошових коштів з боржника Російська Федерація в особі Міністерства юстиції Російської Федерації містить інформацію, що публічному акціонерному товариству «Державний ощадний банк України» завдано збитків на суму 1 327 437 173, 83 доларів США.

Також з відкритих джерел інформації відомо, що у Криму збитки, завдані НАК «Нафтогаз України» складають до 5,2 мільярдів доларів США (<http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/A4D2C15A2A605444C2258448002F0257?OpenDocument&Highlight=0,арбітраж>), Акціонерному товаристві державний банк «ПриватБанк» - більше 1 мільярда доларів США (<https://privatbank.ua/ru/news/2019/2/15/841>).

З повагою

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА